
OBSAH

ÚVOD	3
STAVBA TĚLA VČELY (S. KUBIŠOVÁ)	5
Vnější kostra těla	5
Vnitřní kostra těla	6
Hlava	7
Ústní ústrojí	9
Hruď	11
Křídla	11
Nohy	13
Zadeček	14
Trávicí ústrojí	15
Žlázová soustava	20
Dýchací ústrojí	24
Krevní oběh a hemolymfa	27
Nervová soustava	28
Smyslové orgány	30
Pohlavní ústrojí	31
Včelí larva	35
VČELSTVO A JEHO ČINNOST (O. HARAGSIM, V. VESELÝ)	37
Včelstvo	37
Matka	38
Trubci	39
Dělnice	40
Včelí plod	42
Činnost včelstva	44
Dělba činnosti ve včelstvu	44
Jak se včely dorozumívají	45
Neurosekrece včel	47

Sběr pylu	48
Sběr propolisu	49
Přinášení vody	50
Tvorba medu	51
Stavba voskového díla	52
Rojení včelstev	54
GENETIKA A PLEMENITBA VČEL (V. VESELÝ)	59
Specifika genetiky včely	60
Dědičnost pohlaví a vznik diploidních trubců	61
Partenogenetické dělnice a matky	61
Plemenitba včel	61
Dědivost	62
Plemenná příslušnost naší včely	63
Základní druhy plemenitby	64
Kontrola užítkovosti a dědičnosti	66
Kontrola užítkovosti	67
Kontrola dědičnosti	69
Výběr	69
Kontrola páření	74
Inseminace včelích matek	75
Organizace plemenářské práce	76
Odchov matek	78
Chovné metody	82
Osazování chovných úlů	85
Časový plán chovu	88
Značení matek, zužitkování, expedice	88
Odchov trubců	90
Přidávání a výměna matek	91
OŠETŘOVÁNÍ VČELSTEV BĚHEM ROKU (K. KAMLER, P. KRIEG, D. ŠKROBAL)	95
Zásady bezpečného zacházení se včelami	98
Úl a jeho součásti	99
Úly používané u nás	102
Základní včelařské nářadí a pomůcky	106
Fenologické rozdělení včelařského roku	108
Podletí	109
Podzim	118
Období zimního klidu, zima	120

Období jarního růstu, předjaří	123
Jaro	125
Reprodukční a produkční období, časné léto	130
Plné léto	135
NÁSTAVKOVÉ VČELAŘENÍ (F. KAMLER)	137
Požadavky na úl pro nástavkové včelaření	137
Přehled nástavkových systémů u nás	139
Nástavkové včelaření s vysokými nástavky	141
Nízkonástavkové včelaření	143
Osazení nových nízkonástavkových úlů	144
Tvorba nových včelstev oddělky	145
Metodika ošetřování	146
Kombinované použití nízkých a vysokých nástavků	148
TECHNIKA MOBILNÍHO VČELAŘENÍ (F. KAMLER)	153
Zásady přemísťování včelstev	153
Řízení rozvoje včelstev při mobilním včelaření	154
Požadavky na kočovné zařízení	155
Výběr kočovného stanoviště	157
Převoz včelstev	158
Kočovné vozy	162
OPYLOVACÍ SLUŽBA (F. KAMLER)	164
KOMERČNÍ VČELAŘSTVÍ (F. KAMLER)	169
Stav komerčního včelařství u nás	169
Ekonomika komerčních provozů	170
Intenzivní a extenzivní způsoby ošetřování včelstev	172
ČMELÁCI A VČELY SAMOTÁŘKY (V. PTÁČEK)	174
Čmeláci	174
Včely samotářky	176
VÝŽIVA A KRMENÍ VČEL (D. TITĚRA)	178
Složky potravy	178
Zdroje potravy	180
Krmení a napájení včel	183
Napájení včel	183
Krmení včel	183

VČELÍ PASTVA (O. HARAGSIM)	188
Květ	189
Nektar a podmínky vylučování	191
Pylová zrna	193
Medovice a její producenti	196
Nejvýznamnější producenti medovice	199
Signalizace medovicové snůšky	201
NEMOCI A ŠKŮDCI VČELY MEDONOSNÉ	
(M. PEROUTKA, V. DROBNÍKOVÁ, D. TITĚRA)	203
Nenakažlivé nemoci plodu a včel	203
Nakažlivé nemoci	205
Virové nákazy	205
Bakteriální nákazy	207
Houbová onemocnění	212
Invazní nemoci	214
Nemoci a vady matek	222
Dezinfekce	223
Škůdci včely medonosné	226
Otravy včel	228
VČELÍ PRODUKTY (J. BACÍLEK, F. KAMLER)	230
Med	230
Druhy medů	230
Fyzikální vlastnosti medů	231
Chemické složení medů	233
Kontrola kvality medu	236
Získávání medu	238
Skladování medu	239
Ztekucování medu	240
Pastování medu	241
Stáčení a balení medu	241
Použití medu	241
Včelí vosk	242
Fyzikální vlastnosti vosku	242
Chemické složení vosku	243
Získávání včelího vosku	245
Čištění včelího vosku	247
Bělení vosku	248

Kontrola pravosti včelího vosku	248
Zpracování včelího vosku	248
Propolis	249
Fyzikální vlastnosti propolisu	250
Chemické složení propolisu	250
Biologická aktivita propolisu a jeho složek	250
Použití propolisu	250
Získávání propolisu	251
Pyl	252
Fyzikálně-chemické vlastnosti	252
Skladování a využití pylu	252
Získávání pylu	253
Mateří kašička	254
Fyzikálně-chemické vlastnosti	254
Skladování a zpracování mateří kašičky	254
Získávání mateří kašičky	255
Včelí jed	256
Získávání včelího jedu	257
LITERATURA	258
VĚCNÝ REJSTŘÍK	259